

TA'LIM TIZIMIDA OILA, MAKTAB VA ATROF-MUHIT HAMKORLIGINING
AHAMIYATI

Isomova Farog'at Tojiddin qizi
Osiyo xalqaro universiteti o'qituvchisi
farogatisomova187@gmail.com

Annotatsiya. *Ushbu maqolada keyingi yillarda tobora kuchayib borayotgan va ta'limda juda muhim o'rin tutayotgan oila, maktab va atrof-muhit hamkorligining o'rni va ahamiyati yoritib berilgan.*

Tayanch so'zlar: *maktab, oila, atrof-muhit, ta'lim-tarbiya, hamkorlik, raqamli content*

**ЗНАЧЕНИЕ СОТРУДНИЧЕСТВА СЕМЬИ, ШКОЛЫ И ЭКОЛОГИИ В
СИСТЕМЕ ОБРАЗОВАНИЯ**

Аннотация. *В данной статье подчеркивается роль и значение сотрудничества семьи, школы и окружающей среды, которое в последние годы становится все крепче и занимает очень важное место в образовании.*

Ключевые слова: *школа, семья, окружающая среда, образование, сотрудничество, цифровой контент.*

**THE IMPORTANCE OF FAMILY, SCHOOL AND ENVIRONMENTAL
COOPERATION IN THE EDUCATIONAL SYSTEM**

Annotation. *In this article, the role and importance of family, school and environment cooperation, which is becoming increasingly stronger in recent years and has a very important place in education, is highlighted.*

Key words: *school, family, environment, education, cooperation, digital content*

Ta'lim-tarbiya asosiy maqsadi – yurt kelajagi bo'lgan bolalarni yaxshi inson, yaxshi fuqaro qilib tarbiyalashdir. Bolalar ta'lim-tarbiyasiga maktab, oila, o'qituvchi va ijtimoiy muhit kabi omillar tasir ko'rsatadi.

Maktab ijtimoiy tashkilotdir. Maktablarda olib boriladiga ta'lim-tarbiya jarayonini tashkil qiluvchilar insonlardir. Insonlar atrof-muhitdan ma'lumot oladi va ma'lum bir o'quv jarayonidan so'ng o'zi olgan bilimlarni atrof-muhitga qaytaradi.

Majburiy ta'lim bugungi kunda o'tmishdagiga qaraganda uzoqroq vaqtni qamrab olgan bo'lsa-da, bolaning maktabda o'tkazgan vaqti uning oilasi va atrof-muhit bilan o'tkazgan vaqtiga qaraganda qisqaroq bo'lganligi sababli, maktabda o'qishni oila muhitida ham qo'llab-quvvatlash kerak. O'quvchilarning maktabdagi muvaffaqiyatini oshirish oilalar va maktablarning umumiy muammosidir.

Maktab hayot uchun va hayot bilan birga tashkil etilishi va faoliyat yuritishi kerak. Shuni esdan chiqarmaslik kerakki, har bir maktab ikkita vazifani bajarishi kerak:

-atrof-muhit ta'sirida bo'lish

-atrof-muhitga ta'sir qilish

Maktablarda berilayotgan ta'lim muvaffaqiyatli bo'lishi va o'z maqsadiga erishishi uchun o'quvchi oilasining qiziqishi va yordami zarur. Maktab – ta'lim tizimimizda ta'lim ishlab chiqariladigan joydir.

Har bir tizim bir muhitda yashaydi. Agar muhit qulay bo'lsa, tizim omon qolishi mumkin. Atrof-muhit qanchalik ko'p tizimga kerakli ma'lumotlarni taqdim eta olsa, u shunchalik mos keladi. Har bir tizim umumiy va shaxsiy muhitga ega. Maktabning umumiy muhiti u yashayotgan jamiyatdir. Jamiyatning madaniy tuzilishi, siyosiy tartib, ma'muriy birliklar, iqtisodiy tuzilma, ijtimoiy o'zgarishlar va tendentsiyalar, resurslar, huquqiy tartibga solish, ilmiy-texnika taraqqiyoti kabi ko'plab o'zgaruvchilar maktabga bevosita va bilvosita ta'sir qiladi. Bular oliy ta'lim

Olimlar tomonidan olib borilgan tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, o'quvchilarning muvaffaqiyati maktablarning tuzilishi yoki ijtimoiy-iqtisodiy sharoitlari emas, balki oila va maktab hamkorligi bilan ortadi. Biroq, o'rganish va xulq-atvorida muammolari bo'lgan o'quvchilarning oilalari o'qituvchilari bilan o'tkazadigan uchrashuvlarda o'quvchilarning maktab ichidagi va maktabdan tashqari faoliyatiga emas, balki o'quvchilarning baholariga e'tibor qaratilishi kuzatilgan.

O'quvchining maktabda rivojlanishi oilaning bolaning ta'limiga bo'lgan e'tibori bilan bog'liq. Oila-maktab hamkorligining ikkita afzalligi bor: Birinchidan, oilaning maktabga va o'quvchiga bo'lgan qiziqishi motivatsiyani ta'minlaydi. Ikkinchidan, maktabning tuzilishi, qadriyatlar va standartlarini biladigan oilalar o'z farzandlariga yaxshiroq rahbarlik qilishlari mumkin .

Maktab atrof-muhitning tuzilishini o'rganib, odamlarning ta'lim ehtiyojlarini belgilaydi va ularni rasmiy va kerak bo'lganda norasmiy ta'lim orqali qondirishga harakat qiladi. Maktab atrof-muhit uchun inson resurslarini tayyorlaydigan tashkilotdir. Shu sababli, u atrof-muhitning ta'lim talablarini qondiradi va ijtimoiy, iqtisodiy va texnologik rivojlanish va rivojlanish uchun kadrlar tayyorlaydi. O'quvchilar ikki xil dunyo, uy va maktab, kunning boshlanishi va oxiri o'rtasida oldinga va orqaga harakat qilishadi. Ko'pgina o'qituvchilarning fikricha, ijtimoiy va oilaviy muammolar maktabdagi o'qitish jarayoniga to'sqinlik qiladi. O'quvchilarning ba'zilari maktabga to'g'ri ovqatlanish, sog'liq muammolari va xavfsizlik kabi asosiy ehtiyojlarsiz keladi. O'qituvchilarning oilalarga nisbatan shikoyatlaridan biri bu oilalar maktabga yetarli darajada yordam ko'rsatmasligi va ular maktabning maqsadi va nima qilishni xohlashlariga qiziqishning yo'qligidir.

Oilalarning maktab faoliyatida ishtirok etishi va hamkorligiga to'sqinlik qiluvchi asosiy omillar quyidagilardir:

-Ota-onalarning o'z maktab tajribasining kamligi: Ko'pchilik ota-onalarning maktabda salbiy tajribaga ega bo'lishi ularda maktabga nisbatan salbiy munosabatning shakllanishiga sabab bo'ladi.

- Oilalarning iqtisodiy muammolari: Ko'pincha oilalar maktabga taklif qilinadi, chunki ulardan moddiy yordam so'rashadi. Iqtisodiy qiyinchiliklar oilalarning maktab tadbirlarida qatnashishni istamasligiga olib keladi.

- Oilalarning maktabga bag'ishlash uchun vaqtlari cheklangan.

-Oilalarning past ta'lim darajasi;

-O'qituvchilarning salbiy munosabati: o'qituvchilarning oilalarning maktabda qatnashishi uchun vaqtlari yo'qligi va bunday mashg'ulotlarga yetarlicha qiziqishlari yo'qligi haqidagi tasavvurlari maktab va oila hamkorligidagi eng muhim to'siqlardan hisoblanadi.

-Uy va maktab madaniyatidagi farq

Maktab va oila o'rtasidagi aloqa quyidagi yo'llar bilan amalga oshirilishi mumkin:

-Ota-onalar-o'qituvchi-o'quvchilar yig'ilishlari: Birgalikda ishtirok etishni ta'minlaydigan dastur tayyorlanadi va ota-onalarga xabar qilinadi.

-Hisobot kartalari: Ota-onalar bolaning uy vazifasini bajarishga tayyorligi, o'qishni yaxshi ko'rishi, televizor ko'rish odati, o'qishga bo'lgan munosabati va uydagi vaziyat haqida hisobot kartasini to'ldirishlari kerak.

-Tabriknomalar: O'qituvchilar va ota-onalar bolaning alohida yutuqlari va xatti-harakatlarini nishonlash uchun bir-birlariga tabriknomalarni yuborishlari kerak.

-Ota-onalar va o'qituvchilar konferensiyalari

-Ota-onalar kengashi: Maktabning asosiy kirish qismida, ayniqsa, ota-onalar uchun e'lon taxtasi osib qo'yilishi kerak.

O'quvchini tarbiyalashda maktab bilan birga eng samarali muassasa oila hisoblanadi. O'quvchini bilish, unga yo'l-yo'riq ko'rsatish, qobiliyat va salohiyatini oshirish uchun oila bilan hamkorlik qilish kerak. Bunga erishish uchun oilalar turli vaziyatlarda maktabga kelishlari, o'quvchilar muammolarini baham ko'rishlari, o'qituvchilar va ma'murlar bilan birgalikda qarorlar ishlab chiqishlari, farzandlarining muvaffaqiyatiga hissa qo'shishlari kerak. Oila-maktab hamkorligini oshirish uchun raqamli kontentlardan foydalanish kerak; Oilalar turli tadbirlar va bolalarining maktabdagi faoliyati haqida xabardor bo'lishlari lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Isomova, FATQ (2022). THE IMPORTANCE OF SPEECH DEVELOPMENT ACTIVITIES IN PREPARING CHILDREN FOR SCHOOL EDUCATION IN PRESCHOOL EDUCATIONAL ORGANIZATIONS. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2(1), 947-949.

2. G'aniyevna, P. R. F. (2022, June). MAKTABGA TAYYORLOV GURUHLARI UCHUN SAVODXONLIKKA O'RGATISH MASHG'ULOTLARIDA, A"HARF-TOVUSHINI O'RGATISH METODIKASI. In E Conference Zone (pp. 38-41).
3. Tojiddinovna, I. F. A. (2024). Tarbiya turlari va ularning shaxs kamolotiga ta'siri. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(2), 429-435.
4. Tajiddinovna, I. F. (2024). Types of education and their impact on personality development. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(2), 469-475.
5. Исомова, Ф. Т. (2024). Виды образования и их влияние на развитие личности. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(2), 461-468.
6. Tojiddinovna, I. F. A. (2024). MAKTABGACHA TA'LIMDA "ILK QADAM" DASTURI. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(3), 603-608.
7. Tajiddinovna, I. F. A. (2024). FIRST STEP PROGRAM IN PRESCHOOL EDUCATION. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(3), 609-614.
8. Tajiddinovna, I. F. A. (2024). THE ISSUE OF EDUCATION IN PRIMARY EDUCATION. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(3), 615-620.
9. Tojiddinovna, I. F. A. (2024). MAKTABGACHA TA'LIM JARAYONIDA BOLALARNING IJTIMOYIY MOSLASHUVI. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(3), 590-595.
10. Kozimova, N. A. (2023). BUGUNGI TA'LIM TIZIMIDA ZAMONAVIY O'QUVCHI SHAXSINING IJTIMOYIY VA PSIXOLOGIK JIHATLARI. *Educational Research in Universal Sciences*, 2(10), 44-46.V
11. Abduqahhorovna, N. K. (2023). PSIXOLOGIK KONSULTATSIYAGA MUROJAAT QILUVCHI OTA-ONALARNING FARZAND TARBIYASI MUAMMOLARINI O'RGANISHDA HADISLARDAN TERAPIYA SIFATIDA FOYDALANISH.
12. Kozimova, N. (2023). USE OF HADITHS AS THERAPY IN STUDYING THE PROBLEMS OF RAISING CHILDREN OF PARENTS APPLYING FOR PSYCHOLOGICAL CONSULTATION. *Modern Science and Research*, 2(9), 61-63.
13. Kozimova, N. A. (2023). BUGUNGI TA'LIM TIZIMIDA O'QUVCHI-YOSHLARNI ZAMONAVIY KASBLARGA YO'NALTIRISH VA KASB-HUNAR TANLASHNING IJTIMOYIY VA PSIXOLOGIK JIHATLARI. *PEDAGOG*, 6(5), 739-741.
14. Kozimova, N. A., & Ulug'ova, S. M. (2023). ZAMONAVIY PSIXOLOGIK KONSULTATSIYA, UNING TURLARI VA UNGA MUROJAAT QILISH SABABLARI. *Scientific Impulse*, 1(6), 1679-1682.

15. Nigora Kozimova Abduqahorovna. (2023). Modern psychological consultation, its types and reasons for applying to it. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies* (2993-2157), 1(9), 129–131. Retrieved from <http://grnjournal.us/index.php/AJPDIS/article/view/1343>
16. Kozimova, N. A. (2023). Techniques and methods used in the process of psychological counseling. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies* (2993-2157), 1(10), 338-341.
17. Kozimova, N. A. (2023). PERSONALITY TYPES. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies* (2993-2157), 1(10), 372-377.
18. Kozimova, N. A. (2023). Psixologik konsultatsiya bosqichlari. *TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN*, 1(5), 90-95.
19. Kozimova, N. A., & Ulugova, S. M. (2022). Classification of a Group of Staff for Psychological Conseling and Referral to It. *Texas Journal of Multidisciplinary Studies*, 7, 175-177.
20. Kozimova, N. A. (2024). ОТА-ОНАЛИК PSIXOLOGIYASI. *TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN*, 2(1), 119-125.
21. Kozimova, N. A. (2024). PSYCHOLOGICAL CHARACTERISTICS OF EMOTIONAL TENSION IN ADAPTATION TO STUDY ACTIVITY OF FIRST LEVEL STUDENTS. МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА, 2(2), 311-317.
22. Kozimova, N. A. (2024). Psychological aspects of emotional stress in adaptation to educational activities. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(3), 136-140.
23. Hikmatovna, M. N. (2024). Boshlang'ich ta'limda mutaxassislik fanlarini o'qitish. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(2), 445-452.
24. Махмудова Нигора Хикматовна. (2024). Преподавание профильных предметов в начальной школе . *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(2), 436–444.
25. Ravshanovna, X. S. (2023). PEDAGOGIK MULOQOT O'QUV JARAYONI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING MUHIM OMILI. *Journal of Universal Science Research*, 1(8), 131-139.
26. Khalilova, S. (2022). PHILOSOPHICAL ASPECTS OF GLOBALIZATION. *Gospodarka i Innowacje.*, 28, 6-11.
27. Ravshanovna, X. S. (2023). Bo 'lajak o'qituvchi pedagogik muloqot usullarini rivojlantirish texnologiyasining zamonaviy modellari va ularni qo 'llash metodlari. *Journal of Universal Science Research*, 1(9), 223-234.
28. Рузиева, М. (2023). ТАРЖИМА ПЛАТФОРМАСИ-МУТАРЖИМ ЛИСОНИЙ ТАФАККУРИНИНГ КЎЗГУСИ. *Наука и технология в современном мире*, 2(20), 37-39.

29. Рузиева, М. Я., & Эргашева, Т. Ш. (2022). МЕТОДЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ УЧЕБНЫХ СЛОВАРЕЙ НА УРОКАХ РОДНОГО ЯЗЫКА И ЧТЕНИЯ В НАЧАЛЬНЫХ КЛАССАХ. *Вестник науки и образования*, (2-2 (122)), 29-32.
30. Narziyeva, S. (2023). PSYCHOLOGICAL VIEWS ON THE CHOICE OF PROFESSION. *Modern Science and Research*, 2(10), 333-336.
31. Rustamovna, N. S. (2023). UNDERSTANDING EMPATHY: AN ESSENTIAL COMPONENT OF HUMAN CONNECTION. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157)*, 1(10), 378-382.
32. Rustamovna, N. S. (2023). DEVELOPING EMPATHY IN STUDENTS. *Oriental Journal of Academic and Multidisciplinary Research*, 1(3), 127-131.
- Ravshanovna, X. S. (2023). PEDAGOGIK MULOQOT O'QUV JARAYONI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING MUHIM OMILI. *Journal of Universal Science Research*, 1(8), 131-139.
33. Ikromova, S. A. (2024). BASICS OF PSYCHOLOGICAL SERVICES. *PEDAGOG*, 7(5), 670-676.
34. Akbarovna, I. S. (2024). THE IMPORTANCE OF PEDAGOGICAL MANAGEMENT IN EDUCATION. *PSIXOLOGIYA VA SOTSIOLOGIYA ILMIY JURNALI*, 2(4), 40-46.
35. Akbarovna, I. S. (2024). PSIXOLOGIK XIZMAT ASOSLARI. *PSIXOLOGIYA VA SOTSIOLOGIYA ILMIY JURNALI*, 2(4), 54-60.
36. Akbarovna, I. S. (2024). STAGES OF PSYCHOLOGICAL CONSULTATION. *PEDAGOG*, 7(4), 328-334.
37. Икромова, С. А. (2023). ФАКТОРЫ ФОРМИРОВАНИЯ ИММУНИТЕТА К ДЕСТРУКТИВНЫМ ИДЕЯМ У ПОДРОСТКОВ. *European research*, (3 (81)), 47-49.
38. Ikromova, S. (2024). PEDAGOGIK TEXNOLOGIYA SHAKLLARI VA MAZMUNI. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(3), 918-924.
39. Ikromova, S. (2024). FORMS AND CONTENT OF PEDAGOGICAL TECHNOLOGY. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(3), 933-939.
40. Akbarovna, I. S. (2024). MASTERING THE BASICS OF PEDAGOGICAL SKILLS. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(3), 882-887.
41. Akbarovna, I. S. (2024). PEDAGOGIK MAHORAT ASOSLARINI O'ZLASHTIRISH. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(3), 888-893.
42. Akbarovna, I. S. (2024). THE IMPORTANCE OF FORMING MATHEMATICAL CONCEPTS. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(3), 912-917.
43. Sidiqova Yulduz Sobirovna. (2024). МАКТАБГАЧА ТА'ЛИМДА NUTQ, MULOQOT O'QISH VA YOZISH MALAKALARINING SOHALARI. *TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN*, 2(1), 52–62.
44. Sobirovna, S. Y. (2024). AESTHETIC EDUCATION AS A TOOL TO

LEAD CHILDREN TO PERFECTION. МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА, 2(2), 354-367.

45. Yulduz, S. (2024). Estetik tarbiya bolalarni komillikka yetaklovchi vosita sifatida. *TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN*, 2(2), 95-106.

46. O'ktam qizi Buxoro, S. M. (2022). BOLANING NUTQINI RIVOJLANTIRUVCHI O'YINLAR. *PEDAGOGS jurnali*, 1(1), 484-486.

47. Oktam's, S. M. (2023). Methods and Tools of Speech Development of Small Group Children in Preschool Education Organization. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157)*, 1(9), 104-108.